

Ermenistan ile Sınırların Açılması İçin Karabağ Şartı Sulandırılıyor mu?

" Adalet ve Kalkınma Partisi hükümeti "Ermenistan Açılımı"nı uygulamaya sokarken iki şeyin hesabını tam olarak yapamamıştı. "

Adalet ve Kalkınma Partisi hükümeti "Ermenistan Açılımı"nı uygulamaya sokarken iki şeyin hesabını tam olarak yapamamıştı. Birincisi Ermenistan ile sınırların açılmasına Azerbaycan'ın kamuoyu ve yönetiminin tepkisinin bu boyutlarda olabileceği ve ikincisi de Azerbaycan konusunun Türk kamuoyunda bu kadar hassasiyet taşıyabileceği idi. Nitekim bu iki hesap hatası yüzünden Türkiye'nin Ermeni açılımı sebebiyle Azerbaycan ile ilişkiler kopma noktasına gelmiş ve Başbakan Recep Tayyip Erdoğan da Bakü ile kopma noktasına gelen ilişkileri tamir için Azerbaycan'a gitmek durumunda kalmıştı.

Başbakan R.T. Erdoğan 12 Mayıs 2009 tarihinde Bakü'ye gidişinde önce Başbakan Artur Rasizade ve Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ile bir araya gelmiş ve ardından da Azerbaycan Parlamentosu'nun özel oturumda bir konuşma yapmıştı. Erdoğan hem bu görüşmelerde ve hem de Parlamentonun özel oturumunda aynen şunları söylemiştir; "Burada sebep-netice ilişkisi söz konusudur. Yukarı Karabağ'ın işgali bir sebeptir, kapıların kapanması bir neticedir. Orası işgal edildiği için Türkiye kapıları kapatmıştır. İşgal ortadan kalkmadıktan sonra kapıların açılması da mümkün değildir. Bunu çok açık net birçok yerde ifade ettiğim gibi Bakü'de de bugün ifade etmiş oluyorum."

Bilindiği gibi Yukarı Karabağ bölgesi veya yaygın ifade ile Dağlık Karabağ bölgesi Azerbaycan toprakları içerisinde ve Ermenistan ile herhangi bir sınırı olmayan Özerk bölge iken Ermenistan Silahlı Kuvvetlerinin de desteği ile bölgede yaşayan Ermenilerin çatışmalara başlaması ile Azerbaycan Parlamentosu tarafından 1989 yılında özerklik statüsü kaldırılmıştır. Ancak Ermenilerin 1988 yılından itibaren başlayan saldırıları neticesinde hem Dağlık Karabağ bölgesi ve hem de Dağlık Karabağ'ı çevreleyen ve aslında Dağlık Karabağ bölgesi ve/veya önceki özerk yönetimi ile bir bağı olmayan 7 vilayet daha Ermenistan Silahlı Kuvvetleri tarafından işgal edilmiştir. 1988 yılından ateşkesin yapıldığı 12 Mayıs 1994 tarihine kadar, Dağlık Karabağ'ın tamamı ve etrafındaki 7 vilayet de dahil olmak üzere toplam 890 rayon, köy, kasaba ve yerleşim biriminden ibaret Azerbaycan topraklarının yüzde 20'sini işgal etmiştir. Ermenistan silahlı kuvvetleri; 18 Şubat 1992'de Hocavend'i, 25 Şubat 1992'de Hocalı'yı, 26 Şubat 1992'de Şuşa'yı, 18 Mayıs 1992'de Laçın'ı, 4 Nisan 1993'de Kelbecer'i, 23 Temmuz 1993'te Ağdam'ı,

24 Ağustos 1993'te Fuzuli, 27 Ekim 1993'te Zengilan'ı, 26 Ağustos 1993'te Cebrayil'i, 31 Ağustos 1993'te Gubadlı'yı işgal etmişlerdir.

Yukarıda da verildiği gibi Başbakan R.T. Erdoğan'ın Azerbaycan Parlamentosu'nda yaptığı konuşmada ifade ettiği husus "Yukarı Karabağ bölgesinde işgal sona ermeden" protokollerin meclisten geçmeyeceğidir. Diğer bir ifade ile Erdoğan başlangıçta sadece 7 vilayet değil, aynı zamanda Dağlık Karabağ'da da işgalin sona ermesini şart olarak ileri sürmüştür.

Başbakan'ın bu açıklaması sonrasında Dışişleri diplomasisi aslında Başbakanın öyle demediğini, kastedilenin Yukarı Karabağ değil de onun dışındaki 7 vilayet olduğu ileri sürülmüştür.

Daha sonra hem AGİT Minsk grubunun performansı ve hem de Erivan yönetiminin konuya olumsuz yaklaşımı sonrası 7 vilayetin boşaltılması tezi biraz daha yontulmuş ve bu defa da 7 vilayetten en az beşinin boşaltılması durumunda Türkiye'nin sınırı açacağı ileri sürülmüştür. Ancak Ermenistan bu konuda da hiçbir pazarlığa yanaşmamıştır. Bu defa hükümet "Yukarı Karabağ sorununda bir ilerleme olması durumunda" retoriğini ileri sürmeye başlamıştır. Ancak ciddi bir ilerleme bu süreç içerisinde yaşanmamıştır. Bütün bu ilerlemeyen süreç içerisinde ABD'de Erdoğan-Sarkisyan zirvesi yapılmış ve bu zirve sonrasında da Türkiye son aylarda hazırladığı yeni bir yol haritasını ileri sürmüştür.

Ankara'nın yeni yol haritasında bu defa Ermenistan'a ön şart olarak sadece iki vilayetten çekilme şartı ileri sürülmüştür. Ancak sorun hala çözülebilmemiş değildir. Bir yandan Ermenistan Dağlık Karabağ sorunu ile Türkiye-Ermenistan arasındaki normalleşme sürecini kesinlikle bir birinden ayrı tutmak istemektedir. Diğer taraftan da Azerbaycan'ın bu yeni duruma ikna! edilmesi gerekmektedir. Bu sebeple 19 Nisan 2010 tarihinde Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu yoğun Clinton-Nalbandyan görüşmelerinden sonra Bakü'ye gitmiştir.

Türkiye'nin Dağlık Karabağ şartı süreç içerisinde Ermenistan için makul ve kabul edilebilir hale getirilmesi için sürekli sulandırılırken bu konuda Ankara'nın yeni bir tutum sergilemeye başladığı da gözlemlenmeye başlanmıştır. Bu yeni anlayışa göre Dağlık Karabağ'da işgalin sona erdirilmesi Türkiye'nin ön şartı değildir. Bu yeni yaklaşımı ilk önce Ahmet Davutoğlu Washington'daki düşünce kuruluşu Dış İlişkiler Konseyi'nde yaptığı bir konuşma ile ortaya çıkmıştır. Davutoğlu konuşmasında "Ermenistan'la normalleşme sürecinde Yukarı Karabağ sorununu bir önkoşul olarak koymadıklarını" söylemiştir. Aynı yaklaşım Başbakan tarafından da seslendirilmiştir. Başbakan Erdoğan'ın NTV'de 18 Nisan 2010

tarihinde katıldığı programda Davutoğlu gibi Yukarı Karabağ'ın bizim değil Azerbaycan'ın ön şartı olduğunu ifade etmiştir. Hem Davutoğlu'nun ve hem de Erdoğan'ın bu girişimleri ile nabız yoklamaya başladıkları ve ABD'den gelen baskılar karşısında 24 Nisan'a kadar olmasa bile sonbahara kadar Türkiye sınırları açacak gibi gözükmetedir. Zira Obama 24 Nisan'da soykırımın Ermenicesini kullanacak olsa da Temsilciler Meclisi sonbaharda soykırım sözcüğünün İngilizcesini gündemine almaya hazırlanmaktadır. Ermeniler ise 2015 yılına kadar bir yandan Ermeniler ulusal, federal ve yerel meclislerde "soykırım" tasarılarını geçirmeye çalışırken diğer yandan da bir uluslararası sözleşmeyi imzaya açmaya hazırlanmaktadır.